

Kniha *Rozprávka o žeriavovi* bola v Medzinárodnom dome umenia v Bibiane porotou vyhlásená za jednu z najkrajších kníh jari roku 1991 na Slovensku. Obsahuje iba jednu rozprávku s rovnakým názvom.

Rozprávka o žeriavovi je japonská ľudová rozprávka. Z japonského originálu ju preložil Viktor Krupa. Kniha je bohato ilustrovaná kresbami Suekiči Akaba, ktorý bol v roku 1980 za tvorbu pre deti odmenený medailou Hansa Christiana Andersena.

Ilustrácie umocňujú exotický námet a obsah príbehu chudobného mládenca a žeriava. Je to príbeh, v ktorom sa za dobro platí dobrom a obetavosťou. Mládenec pomôže ranenému žeriavovi, ktorý sa mu v podobe krásnej dievčiny odvráca pomocou a starostlivosťou. V tomto príbehu však tak, ako v mnohých slovenských ľudových rozprávkach, lakomosť a túžba po peniazoch sú príčinou nešťastia. Pre slovenské ľudové rozprávky je väčšinou charakteristické rozdelenie postáv predstavujúcich dobro a zlo. V závere dobro zvíťazí a zlo pomíne, alebo býva potrestané a nositelia kladných vlastností žijú šťastne ďalej. V deňoch zostáva po ich vypočutí radosť a uspokojenie.

V tejto rozprávke je hlavný hrdina dobrý človek, ktorý však pod vplyvom

ROZPRÁVKA o žeriavovi

VALERJAN POLIŠČUKA
ILUSTROVAL
SUEKIČI AKABA

zlého človeka zatúži po peniazoch a bohatstve. Žeriav — dievča v závere rozprávky odlieta, aby sa viac medzi ľudí nevrátila a želá mládenčovi veľa šťastia. Z posledných viet rozprávky zaznieva pocit smútku, ktorý zostal v mládenčovi. Nekončí teda tak šťastne, ako by si to deti priali. Je to však príbeh určený deťom od 5 rokov, ktoré sú už

schopné pochopiť citové vzťahy medzi ľuďmi i príčiny konania.

Prostredníctvom typicky japonských ilustrácií oboznamujú sa deti s výzorom, oblečením i spôsobom života ľudí v Japonsku.

Zdeněk Matějček: Praxe dětského psychologického poradenství. Praha, SPN 1991, 3000 výtisků, 335 stran, cena neuvedena, v prodeji za Kčs 26,—.

Příručka uvedená předmluvou jasně vymezující odborné kořeny i credo barba dětské psychologie docenta Matějčka, je v mnoha ohledech shrnutím jeho mimořádných zkušeností získaných během desítek let praxe a desetitisíců vyšetřených dětí. Vymezuje obsah psychologického poradenství jako tvořivého, týmového díla. Naznačuje jeho hranice mezi rozličnými obory. Všimá si poradenské interakce, zásad poradenské práce i přípravy a uskutečnění vlastního psychologického šetření. Následuje systematický přehled poradenství v jednotlivých fázích vývoje dítěte. Počíná otázkami „přijetí dítěte“, v době neonatální souvisící s postojem ke koncepci. Při charakteristice období kojení a batolete je věnována pozornost i problémům spojeným s náhradní rodinnou péčí a kolektivní výchovou. Kapitola o potížích předškolního věku přihlíží k práci v mateřské škole. Každou učitelku může potěšit autorovo konstatování: „Stručně řečeno: Jesle by si děti samy nevymyslely, mateřskou školu však ano. Navíc má metodika práce s dětmi v našich mateřských školách dobrou tradici a ve světovém měřítku vysokou úroveň...“ Samostatná kapitola je věnována problému o němž se jinak lze dočíst již ve Velké didaktice J. A. Komenského — školní zralosti. (Matějček soudí, že termín školní připravenost se nevízel.) Poukazuje více než na znalosti a dovednosti na biologickou zralost nervového systému. Ta podmiňuje schopnost soustředění, pracovní vytrvalost, kontrolu impulsivnosti, vyspělost jemné motoriky atd. Text je ilustrován ukázkou kresebného projevu školsky zralého dítěte a projevy svědčícími o nedostačující školní zralosti. V následujících pasážích se dočteme o dalších problémech gradujících s věkem dítěte. O nesnázích spojených s vegetativními funkcemi, motorikou, intelektovými funkcemi, slabostí nervového systému, lehkými mozkovými dysfunkcemi, specifickými poruchami učení, smyslovými vadami, neurotickými návyky, úzkostí. Samostatná kapitola je věnována poruchám chování difilicilního typu. V příloze jsou mimo jiné publikovány i základní právní normy zabezpečující péči o děti u nás.

Chválit přehlednost, instruktivnost, hluboký humanismus i lidský nadhled nad problémy znamená u Matějčka nosit sovy do Atén. To všechno tu je a znalce jeho díla těší, leč nepřekvapuje. Spolu s nedávno ve druhém vydání publikovanou knihou *Rodiče a děti*, určenou na rozdíl od *Praxe dětského psychologického poradenství* laické veřejnosti, máme k dispozici jakousi magnu chartu eklektického psychologického poradenství, z něhož čiší dobrý vztah k dítěti i jeho rodině. U laických poradců ve výchově si autor cení tři osobnostních charakteristik: životní zkušenosti, inteligence a důvěryhodnosti. Tohle vše a mnohem více najdeme i v recenzované knize. **ák**

Haju — haj, leporelo o sladkom buvinkaní je určené deťom od dvoch rokov. Už svojou netradičnou vonkajšou úpravou do oblúčikov s vyrezávaným okrajom, jemnou farebnosťou a obsahom vrchnej strany, kde na obláčikoch spia mačička a šašo, svieti im mesiačik a hviezdičky, je pre deti pútavé. Verše Valerjana Poliščuka sú krátke, majú jednoduchý rým a navzájom na seba nadväzujú.

Ilustrácie text vystihujú — pomáhajú deťom zapamätať si text i orientovať sa v leporele. Bohatosť obsahu ilustrácií aktivizuje slovnú zásobu najmenších detí, rozvíja ich výslovnosť.

Ak učiteľka pracuje s leporelom s deťmi staršími, môže ich otázkami podnecovať k logickému mysleniu, k zdôvodneniu vzťahu verša a ilustrácie. Napríklad:

Istá krajina sa volá sládká.

V nej otvára kocúr vrátká.

Obsahom ilustrácie sú zákusky, zmrzlina, cukríky a pod. Alebo podľa obrázku čajníka na sporáku uvažujú deti, či sa čaj už varí, alebo nie.

Text pomáha učiteľke obohatiť detský slovník o pekné, nezvyčajné a menej používané slová (raždie, napojí, pomínú a pod.). Niektoré z veršikov môže učiteľka v skupine starších detí využiť na vymýšľanie melódie.

Záverečné verše možno podfarbiť vhodnou uspávkovou hudbou. —r